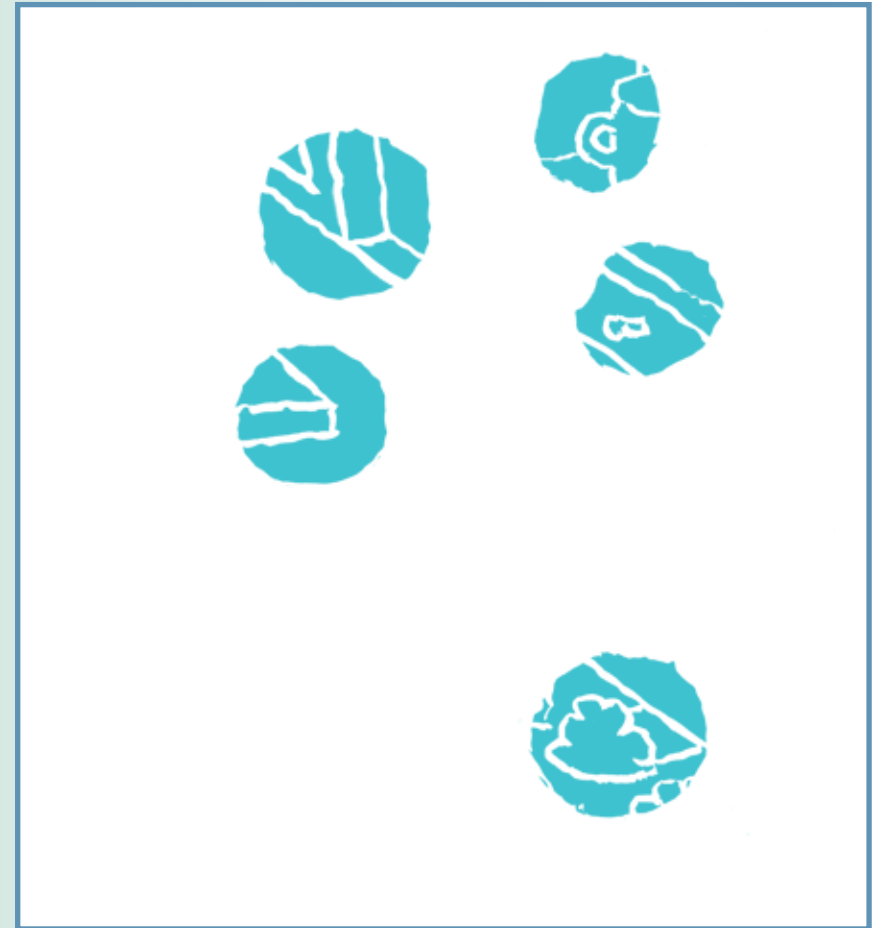

A FALON TÚL

A modul szerzője: Makai Katalin

SZOCIÁLIS, ÉLETVITELI
ÉS KÖRNYEZETI KOMPETENCIÁK

6. ÉVFOLYAM

MODULVÁZLAT

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I. RÁHANGOLÁS, A FELDOLGOZÁS ELŐKÉSZÍTÉSE					
I/a Ha becsukom a szemem					
A	A tanár egy tájról mesél a tanulóknak, akik kényelmesen, becsukott szemmel ülnek, és elképzelik a helyszínt. 5 perc	Ráhangolás Fantázia	Frontális osztálymunka – bemutatás		P1 (Tájéleírás)
B	A tanulók zenét hallgatnak, és elképzelnék hozzá egy tájat. 5 perc	Ráhangolás Fantázia	Frontális osztálymunka		P2 (Zenei CD) Magnó vagy CD-lejátszó
II. AZ ÚJ TARTALOM FELDOLGOZÁSA					
II/a Az én tájam					
A	A tanulók választás alapján rajzot vagy montázst készítenek a mesélés alatt elképzelt tájról. 20 perc	A képzelet megjelenítése Kreativitás Nonverbális kifejezés	Önálló munka	Színes ceruza, zsírcréta, A/5-ös rajzlap, színes folyóiratok	Színes folyóiratok
B	A tanulók csoportokban elmesélik egymásnak, milyen volt az a táj, amelyet elképzelték a zene alapján. 15 perc	A képzelet megjelenítése Szóbeli kifejezőkészség Figyelem	Kooperatív tanulás – szóforgó		

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
C	A tanulók az I/a A tevékenységnél hallott mese (zene) alapján bemutatnak egy mozgássort vagy állóképet, amelyet a hallottak keltettek bennük. 15 perc	Nonverbális kifejezés Önkifejezés mozgással	Egész osztály együtt – bemutatás		
II/b Milyen a te tájad?					
A	A tanulók a rajzaik alapján saját elképzelt tájukról mesélnek a csoportban, megfigyelik a különbségeket, majd közzéteszik a rajzokat. 10 perc	Értő figyelem Együttműködés	Kooperatív tanulás – szóforgó, képtárlátogatás	Az elkészült rajzok	
B	A tanulók tanári kérdések alapján beszélgetnek az elmesélt tájakról. Miben különböztek és miben hasonlítottak az elképzelt tájak? Miért különböztek az elképzelt tájak? 10 perc	Önismeret Önállóság	Kooperatív tanulás – szóforgó a feladatkörök működtetésével		
C	A csoportok bemutatják az elkészült jeleneteket. 15 perc	Önkifejezés Értő figyelem	Egész osztály együtt – bemutatás	A teremben található tárgyak	
II/c Miért más?					
A	A tanulók arról beszélgetnek, miért különböznek a rajzaik, és miért nehéz szavak alapján elképzelni valamit. 10 perc	Információkezelés Véleményalkotás	Egész osztály együtt – beszélgetőkör		
B	A csoportok elmesélik a jelenetek utáni érzéseiket, megosztják gondolataikat a többi csoporttal, értékelik egymás jeleneteit, állóképeit. 10 perc	Értékelés Empátia Érzelmek kifejezése Gondolatok megosztása	Kooperatív tanulás – szóforgó a feladatkörök elosztásával		

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II/d Segít a párom					
A	A tanulók párokat alkotnak, és felváltva vezetik egymást a teremben kialakított akadálypályán. Csupán érintéssel irányíthatják bekötött szemű társukat. 10 perc	Empátia Felelősségvállalás Bizalom	Páros munka	Sál vagy kendő, akadályként használható tárgyak	
B	A tanulók párokat alkotnak, és felváltva vezetik egymást a teremben kialakított akadálypályán. Bekötött szemű társukat csupán szóval irányíthatják. 10 perc	Empátia Felelősségvállalás Bizalom	Páros munka	Sál vagy kendő, akadályként használható tárgyak	
C	A tanulók párokat alkotnak, és felváltva vezetik egymást a teremben kialakított akadálypályán, de a szemük bekötése után átrendezik a termet. 10 perc	Empátia Felelősségvállalás Bizalom	Páros munka	Sál vagy kendő, akadályként használható tárgyak	
II/e Érzéseim					
A	A tanulók megbeszélik, milyen volt vezetni a többieket, és milyen volt vezetve lenni, hogyan érezték magukat, amikor nem láttak, és mennyire merték magukat rábízni a párjukra. 10 perc	Érzelmek tudatossága Belső kontroll	Kooperatív tanulás – kupactanács, csoportszóforgó		
II/f Ha nem hallom...					
A	A tanár fölolvass Beethoven életrajzából egy rövid részletet. 10 perc	Értő figyelem	Frontális osztálymunka – felolvasás		P3 (Részlet Beethoven életrajzából)

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
B	A csoporttagok egy-egy szóláskártyát kapnak, amelyet szavak nélkül, mutogatás alapján kell kitalálnia a csoport többi tagjának. 15 perc	Kreativitás Nonverbális kifejezés Önszabályozás	Kooperatív tanulás – nonverbális „szóforgó”	D1 (Szóláskártyák – csoporttagonként egy-egy)	
III. AZ ÚJ TARTALOM ÖSSZEFOGLALÁSA, ELLENŐRZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS					
III/a Szavakkal vagy szavak nélkül					
A	A tanulók csoportokban fogalmazzák meg gondolataikat a Beethoven életéről fölolvasott szövegrészletről, majd ismertetik azokat a többiekkel. 10 perc	Együttműködés Tolerancia	Kooperatív tanulás – szóforgó, kerekasztal, csoportszóforgó	Papír, toll	
B	A csoportok megbeszélik, mit jelentenek a feladott szólások. Ezután csoportok az osztállyal is közlik megoldásaikat. Majd az osztály együtt beszélget arról, hogy mitől nehéz összetett dolgokat némán megmutatni és megérteni. Lehetséges szempontok: Hogyan értettétek meg egymással a szólásokat szavak nélkül? Milyen volt megérteni magatokat beszéd nélkül? Mi okozott nehézséget a mutatóban, a kitalálásban? Miért nehéz mutogatással megérteni magunkat? Stb. 10 perc	Önmegismerés Tolerancia	Kooperatív tanulás – szóforgó, csoportszóforgó Egész osztály együtt – beszélgetés		

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
III/b Hogyan segítsék?					
A	A tanár segítő kérdései alapján beszélget a csoport. Mondjátok el a többieknek, hogy nektek milyen érzés volt, amikor nem használhattátok az érzékszerveiteket! Ismertek-e olyan embert, aki nem lát vagy nem hall? Meséljétek róla a többieknek! Segítettek-e már neki valamiben? 10 perc	Szociális érzékenység	Kooperatív tanulás – háromlépcsős interjú, csoportszóforgó		
B	Ha a csoportban egyik tanulónak sincs fogyatékos-sággal élő ismerőse, akkor a csoportok bemutatják, hogyan segítenének egy látássérült, hallássérült embernek. Elmondják, változtak-e gondolataik a látás- és hallássérültekről, és mit kérdeznének tőlük, ha találkoznának velük. 15 perc	Empátia	Csoportmunka – dramatizálás Kooperatív tanulás – csoportszóforgó		
C	A tanulók elmondják, hogy a foglalkozáson milyen új dolgot tudtak meg magukról és másokról. 10 perc	Önismeret	Egész osztály együtt – beszélgetőkör		

MELLÉKLETEK

P1 TÁJLEÍRÁS – TAMÁSI ÁRON: ÁBEL A RENGETEGBEN (Részlet)

Egy kis zsúpfedeles házban laktunk, amelyik a kertek tetejében feküdt, a Hargita felőli részen. Mivel napfényes őszi idő volt, még az ablakot is kinyitottam, hogy azon a friss levegő jöhessen befelé bátran...

– Akármekkora erdőn is keresztülmennék, s még laknám is benne bátran, tiszta egyedül – mondtam kereken.

– Holnap kimegyünk, s lakjál benne.

– Hova megyünk ki?

– Mi a Hargitára s oda is egy kicsi házba...

Kimentünk a kapun s fel a mező felé az úton.

[...] Utunkat egy jó gyalogos két óra alatt megtette volna, de mi még a harmadik órában is messzeceke voltunk a céltól, pedig bujkáló ösvényekkel és titkos kapaszkodókkal is sokat rövidítettünk.

Végre, amikor a nap már jócskán belétört a délutánba, kiérkeztünk egy nagy havasi legelőre. Ezen a legelőn, ameddig csak ellátott a szem, mindenütt a borókafenyő tömött s kerek bokrai üldögéltek a földön, mintha a körül levő hegyek mind idejártak volna óriási zöld tojásokat tojni.

[...] Egyszerre feltűnt a ház. Festetlen fenyődeszkából volt összehányva, s úgy kuporgott szomorúan az erdőszélen, mintha csoré emberek építették volna...

[...] Ablak kettő volt a házon: a déli és a nyugati részen. De csak akkorák voltak, hogy még egy soványka ember is nehezen bújhatott volna ki, szorultságból is, azokon...

Az egyik odanézett a hegyi legelőre, amelyiken átjöttünk volt, a másik pedig egy lerontott, végtelen erdőrésze, amely az ölfák rengeteg barna kockáival volt tele, ameddig csak ellátott a szem.

Másnap reggel... arra határoztam magam, hogy megismerkedem a környékkel: a fákkal, a patakokkal, a hajlásokkal, a domborulatokkal, a sziklákkal, az utakkal s az ösvényekkel.

[...] Nem messze a háztól, abban az irányban, amerre az ajtó nyílott, egy olyan bükkfát találtam, amilyen nem sok lehetett az Isten földjén. Nem is nagy volt, hanem a nagyok között is óriás. A dereka olyan vastag, hogy az én ölemmel háromszor sem értem körül. Akkora odva neki, hogy szorultságból szobául szolgálhatott volna, az eluralkodott rengeteg ágaira fel lehetett volna rakni egy falut.

[...] Egy olyan erdőrészen mentem keresztül, ahol egyformán tanyázott a bokor, a sarjúerdő és az óriási fa. Volt ott többféle bodzabokor és többféle áfonyasarj, csipkerózsabokor és berkenyebokor, dárdás fűzfa és egy-egy nyomorék boróka, beljebb elvegyesen bükkfa, cserfa, gyertyánfa, nyírfa és többféle fenyőfa...

[...] Egy kerek kicsi tisztásra jutottam, melynek a közepén elszáradt fenyőágak voltak rakásba hányva...

P2 ZENEI CD

Zeneszámok (választhatók):

Enya: Ask the Mountains 01

Enya: Celtic Rain 02

Enya: Rain Forest 03

Enya: Storms in Africa 04

Tetszés szerint más zenéssel helyettesíthető.

P3 RÉSZLET BEETHOVEN ÉLETRAJZÁBÓL

[...]

A Vigadó óriási terme megremegett a tapsvihartól, amikor Beethoven gyors léptekkel megjelent, és felment a karmesteri emelvényre. A páholyokban prémek, hermelinek tündököltek, s nemcsak a fejedelmi csillagok briliánsai szikráztak.

Kezébe vette a karmesteri pálcát, és kopogott. Figyelem! Valami mégis nyugtalanította, zavarta.

A füle? Most!? Nem, nem a füle. Sőt talán az izgalom vérhulláma, lüktetése jót is tett. Ma élesebben hallott, mint általában, és a zenekar kitűnően játszott.

[...]

Nagyszerű, máris jöhet a „Fidelio”-kánon. A szöveg keltette csak fel a figyelmét? Nem, egyszerre semmit sem hallott, egyáltalán semmit... nem remélhette, hogy ez a kánon sikeresen érjen véget. Süket gép módjára darálta le a maga szólamát, ha csak egyetlenegy hangsort eltéveszt, reménytelen kavarodás lesz a következménye.

Miért nem lép be Rocco? Milyen zavarodottan néznek egymásra és rá az énekesek [...], csak nem? Egyszerre úgy érezte, mintha valaki lágyan, de ugyanakkor könnyörtelenül, egyenesen fenséges könnyörtelenséggel lassan végigsimít a fülén, s a bezárt kapuk felpattannak, ha csak résnyire is, de legalább annyira, mint azelőtt.

Hiszen egészen máshol tartott, mint az énekesek!
Újra elkezdtek a kánont, s ezúttal befejezték.

[...] és Beethoven is meghajolt, mélyen, mélyen, nagyon mélyen, nem azért, mert császárok és királyok tapsoltak odalenn, hanem, mert búcsúzott.

Sokszor intette már az élet, de különösen ma, élete legdicsőségesebb napján nem akarta követni a hangot, amely azt tanácsolta: többé ne bízza rá magát hallása káprázatára. És a „zongora ura” – micsoda gúnynév lett ez is ebben az összefüggésben! – ezzel örökre kénytelen visszalépni a nyilvánosság színpadáról, teljesen és véglegesen, nemcsak mint kamarazenesz, ami már egyébként is megtörtént.

A közönség őrjöngve tapsolt, Beethoven kifogástalanul meghajolt.

És sem császár, sem király nem tudott többé segíteni rajta. Morajlás futott végig a tömegen. Hisz a vén Beethoven csak látszólag dirigál, a zenekar az ő ütemezése nélkül is folytatja a himnuszt! Állítólag teljesen süket már. [...]

– Kezdjük... de most magam vezényelek.

– Beethoven úr, kérem...

Most!

[...]

Tébolyodottan, kétségbeesetten harcolt, toporzékolt, kinyújtotta a karját, mintha el akarta volna ragadni a zenészekről a hangszereket, hogy ő maga játszhasson rajtuk. [...] Szinte megbabonázta a muzsikusokat, félénken emelték rá tekintetüket. Umlauf könyörgő jeleket adott: csak rám figyeljtek! Ne hagyjátok eltéríteni magatokat, hiszen egész más részt dirigál!

Iszonyú volt ez a színjáték. A nem nagytermetű, s valahogy mégis óriásként ható férfi a pódiumon, dúlt haja már ősz, csaknem fehér. [...] Süket muzsikus, micsoda muzsikus az, aki süket... Szerencsétlen, sajnálatra méltó ember. [...]

Így és most következhet az Öröm dala, Beethoven dala az Örömről... De Beethoven nem hallott belőle semmit. Már eddig is csaknem tökéletesen süket volt, de a harc izgalma most véglegesen betapasztotta a süket generalissimusz fülét.